

Finansdepartementet

Pensionsmyndigheten
Box 38190
100 64 STOCKHOLM

Uppdrag till Pensionsmyndigheten att vidta IT-tekniska åtgärder inom premiepensionssystemet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Pensionsmyndigheten att vidta IT-tekniska åtgärder som omöjliggör massfondbyten inom premiepensionssystemet. De tekniska förändringarna ska dock genomföras först efter att myndigheten har utvärderat om andra åtgärder bör vidtas samtidigt som massfondbyten stoppas, såsom en förändring av myndighetens rabattmodell. Samtliga förändringar ska vidare genomföras efter samråd med Finansinspektionen, berörda aktörer och på ett sådant sätt samt vid en sådan tidpunkt att övergången blir så smidig som möjligt för premiepensionsspararna.

Bakgrund

Pensionsgruppen med företrädare för de fem partierna som står bakom pensionsöverenskommelsen (s, m, fp, c och kd) beslutade den 5 april 2011 att åtgärder ska vidtas som innebär att massfondbyten i premiepensionssystemet stoppas. Beslutet togs mot bakgrund av den rapport, "Angående rådgivnings-, visa- och förvaltningstjänster inom premiepensionssystemet", som Pensionsmyndigheten tog fram på uppdrag av regeringen och presenterade den 15 mars i år. Pensionsmyndigheten lade i denna rapport fram två skilda förslag för att hantera problemet med massfondbyten, ett mer ingripande och ett mindre ingripande.

Det mer ingripande förslaget innebär att förvaltningstjänster i form av massfondbyten inom ramen för premiepensionssystemet endast ska få erbjudas av fondbolag som placerar medlen i egna fonder eller i en fond som i sin tur placerar i andra fonder (en s.k. fond-i-fondlösning). Företag som vill erbjuda dessa tjänster måste bli fondbolag. Därtill innebär förslaget att Pensionsmyndigheten vidtar IT-tekniska åtgärder för att

förhindra s.k. robotinskjutningar där datorprogram med hjälp av personnummer och pinkoder kopplar upp sig mot myndighetens webbplats och sedan automatiskt genomför åtgärder för pensionssparares räkning.

Det mindre ingripande förslaget består av ett antal åtgärder som syftar till att reglera massfondbyten och att minska pensionsspararnas intresse för förvaltningstjänsterna. Dessa åtgärder innebär köp- och säljavgifter som ska omfördela kostnaderna inom fonderna och fondbytesavgifter för att påverka intresset. Vidare ska fondbolagen få möjlighet att använda volymgränser för köpordrar för att kunna mildra effekterna av stora in och utflöden i enskilda fonder och att antalet valbara fonder per pensionssparare ska kunna utökas. Det mindre ingripande förslaget förutsätter en reglerad samverkan mellan Pensionsmyndigheten och berörda aktörer i form av fullmaktsregister och samverkansavtal samt att massfondbyten görs genom filöverföring.

Skälen för beslutet

Pensionsgruppen har diskuterat Pensionsmyndighetens rapport och konstaterat att det inte verkar vara möjligt att i tillräcklig utsträckning hantera de negativa konsekvenser som massfondbyten innebär med det mindre ingripande alternativet. Mot bakgrund av detta har Pensionsgruppen tagit ställning för det mer ingripande förslaget, vilket alltså innebär att massfondbyten ska stoppas. Regeringen delar denna bedömning. Regeringen gör vidare bedömningen att det inte krävs några lagstiftningsåtgärder för att hantera problemet med massfondbyten.

Närmare om uppdraget

Pensionsmyndigheten får därför i uppdrag att vidta IT-tekniska åtgärder som omöjliggör massfondbyten. Att på teknisk väg omöjliggöra massfondbyten är dock förknippat med vissa övergångsproblem. Då förvaltningsföretag i fortsättningen kommer att vara hänvisade till att placera i egna fonder eller s.k. fond-i-fondlösningar finns det skäl att analysera hur Pensionsmyndighetens rabattmodell bör utformas så att fond-i-fond lösningar inte missgynnas. I detta avseende bör effekten på pensionsspararnas samlade kostnader särskilt beaktas. Vidare, då det för närvarande är drygt en halv miljon pensionssparare, som anlitar förvaltningsföretag, är det viktigt att övergången i samband med ändringarna sker på ett ordnat och överskådligt sätt. Eventuella negativa effekter för spararna bör minimeras.

Att på teknisk väg stoppa massfondbyten innebär inte att förvaltningstjänster som företeelse inom premiepensionssystemet förhindras. Möjligheten att anlita ombud i kontakten med Pensionsmyndigheten och placeringen av premiepensionssparandet

kvarstår. Det är tillvägagångssättet att göra massfondbyten genom s.k. robotinskjutningar som avses att förhindras.

Pensionsmyndigheten bör inför genomförandet av dessa tekniska åtgärder genomföra en konsekvensanalys i syfte att möjliggöra en smidig övergång och anpassning för både berörda aktörer och pensionssparare. Tidsplan och andra förberedelser bör anpassas till detta och kommuniceras till berörda aktörer och premiepensionssparare. Vidare bör Pensionsmyndigheten även ingående analysera vilka andra anpassningar som behöver genomföras med anledning av den lösning som Pensionsgruppen tagit ställning för. Särskilt bör myndigheten överväga hur den existerande rabattmodellen i premiepensionssystemet behöver vara utformad med hänsyn till s.k. fond-i-fondlösningar.

På regeringens vägnar

Peter Norman

Anna Andersson

Kopia till:
Riksdagen, Socialförsäkringsutskottet
Finansdepartementet, BA,
Socialdepartementet, SF, ESA,
Justitiedepartementet, KO